

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Num. de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrisurile nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Mobilizarea.

(*) Hotărât: ursita rea, care l'a persecutat din tinerețe, îl urmărește pe Francisc Iosif și la adânci bătrânețe. Cruzimea cea mai mare i-a făcut-o în ziua celei mai importante serbări a vieții sale. Pe când în somptuosul palat dela Schönbrunn M. Sa era condus adică în sala teatrului unde nepoții și strănepoții, o droaie întreagă, îl surprindeau cu o piesă teatrală și cu scene alegorice, la Praga guvernorul își făcea raportul să ceară proclamarea statarului iar din minister se trimeteau porunci de mobilizare, căci la hotarul Muntenegrului steagul împărătesc a fost crud batjocorit: o bandă de muntenegreni a pândit și prin surprindere a măcelărit o destul de numărătoasă patrulă dela frontieră.

D'atunci, cu toate negările semioficioase că n'ar fi mobilizare, vedem cu ochii și ni-se scrie din toate părțile țării că pleacă spre Bosnia cele mai falnice regimente ale Ardealului și Țării Ungurești.

Publicăm mai la vale un raport amănunțit despre mobilizarea care nu se mai poate nega. Cetitorii vor putea vedea că regimentul românesc din Oradia-mare, care s'a distins odinioară la Solferino și Magenta și cărui în glumă între unguri și la Viena i-se zice „Nu știu regiment” (pentru că întrebați în limbă străină soldații răspund: »nu știu») a plecat Joi spre Bosnia.

»Fiii mei — le-a zis generalul Artur Grünzweig, porunca împărătească v'a pus în grea slujbă. E o chemare grea, adevărat pentru soldați, ceea ce vă așteaptă departe, între străini. Orice împrejurări ar aduce soarta asupra voastră, să nu uitați niciodată pilda înaintașilor voștri viteji, cari în zile memorabile, în veci neuitate, au câștigat glorie steagului regimentului Iosif...»

În aceeași zi a trecut prin gara dela Oradia-mare un batalion din alt regiment viteaz românesc, dela Bistrița, descendenții grănicerilor al căror steag poartă cea mai înaltă distincție militară pentru virtuți dovedite pe câmpul de luptă. La Cluj le-a ieșit într-o întâmpinare generalul Victor Sreiber cu toți ofițerii și cu muzica regimentului 62 (clujan).

Cu un cuvânt, li-se face cinste mare soldaților români cari pleacă la războiu. Generalii le țin vorbiri, le amintește de înaintașii viteji, li petrece și-i așteaptă în gară cu muzica.

Teamă nici nu ne este: ori unde vor fi duși, ei cu cinste și vitejie vor lupta, ca la Solferino, Magenta și Novara unde vărsau sângele unui neam înrudit cu noi...

Întrebăm însă: ce se întâmplă, dacă și iubileu și mobilizare cădea pe vremea când actuala coaliție dela putere era în opoziție? Nu e așa, că după cum la 1903, 1904 și 1905 Kossuth, Apponyi și întreaga ungurime am putea zice, au refuzat M. Sale recruți și bani pentru armată, așa și acum era să-i

scrie nu numai iubileul împărătesc (mai rău încă decât cehii), ci era să facă apel ca până și soldații de sub drapel să refuze orice supunere împăratului, de care Kossuth și tovarășii nu vor să o știe... Doar chiar așa, pe vreme de pace, cum era, în regimentele ungurești s'au întâmplat grave nesupuneri și nu s'a găsit un singur ungur care de bună voie să meargă la oștire... Numai noi, românii am fost oile lui D-zeu, cari ne-am trimis fiii sub steag și am plătit dare de bună voie, nevoind să ascultăm de coaliție.

Pentru că p'atunci credeam în purtarea de grije și în puterea Impăratului.

Azi însă, după ce la putere este coaliția și Francisc Iosif pe teritoriul statului ungar este rege ungar așa cum l'au determinat să fie partidele coalizate maghiare, azi după proiectul lui Andrássy, trebuie să constatăm: în sufletele românești s'a petrecut o radicală schimbare. Nu s'ar mai găsi azi român care să plece nesilit la oștire ori să plătească dare de bună voie.

Azi puterea legilor ne stăpânește iar nu tragerea de inimă din care în trecut ne făceam o virtute. Și dacă ar fi să imităm pe Kossuth și tovarășii săi, să facem adevărat greutăți cât mai multe, până nu ni-se vor satisface dorințele, ce încurcături nu am putea produce?!

Dacă ar fi în locul nostru, amenințați în existența lor națională, foștii șefi ai coaliției ce manifeste n'ar publica acum către regimentele maghiare și cum cu siguranță ar zădărnici ca autoritățile să dea concurs pentru chemarea sub arme a rezerviștilor (ceea ce au făcut deja la 1905) și pentru ajungerea cât mai repede a soldaților unde-i cheamă porunca împărătească.

Și chiar războiu cumplit de arși, coaliția ar fi îndemnat oare pe unguri să între în foc cu toată bravura și nu cumva să se codească? N'au fost unguri la 1859 și la 1866, cari s'au dat pe partea dușmanilor monarhiei austro-ungare? N'a fost legiune maghiară în tabăra italiană?

Abandonați ajungem însă noi, cei cu atâtă medaliu pentru credință pe steagurile sub cari ne-am vărsat sângele iar soarta legilor este în mâinile lui Kossuth Ferencz, fiul celui care la 1849 a detronat pe Francisc Iosif și reforma electorală o face Andrássy, fiul celui care la 1849 fusese spânzurat în efigie...

Ungurii se înțege numai bucura se pot de asta. Pentru noi, naționalitățile, toate întâmplările acestea sunt de alt efect. Noi ne întrebăm azi zilnic: pentru ce ne-am vărsat noi sângele, care este recunoștința și răsplata? Și mai ales: după cele petrecute în acești doi ani, care ar mai putea fi indemnul pentru a stărui în sentimentul care ne făcea să trimitem cu mândrie pe fiii noștri la Custozza, Solferino, Magenta, Lissa, Sadova?

O, dacă ungurii ar fi în locul nostru: locuind frontierele răsăritului și ale sudului, pretutindeni înconjuțați de frați, cu ce de-

liciu și cu cât curaj șefii coaliției n'ar amenința că regimente întregi vor trece dincolo, dar să meargă să-și frângă oasele în Bosnia nu vor îndemna pe nici un ungur!

Noi niciodată nu ne-am așteptat ca pentru neajunsurile din trecut între coroană și unguri să fie relațiuni încordate ci știm că în politică uitarea și iertarea adesea sunt cele mai eficace mijloace de guvernare. Zadarnic am căuta însă, căci n'am putea găsi peceptele în virtutea cărora e bine și moral ca fidelitatea și bravura să fie răsplătite cu — abandonarea.

Iată ce ne vine în minte când vedem că pleacă departe în străini cea mai prețioasă parte a trupului nostru național: feciorii voinici din oștirea împărătească.

Și ne punem într'una întrebarea: cu ce ne-am alege îngrășind cu sângele nostru vaile pietroase ale Bosniei și Herțegovinei, când după sângele vărsat cu atâta belșug pe câmpiile Piemontului și Lombardiei o ducem din rău în mai rău?

Iar ca noi se întreabă toate popoarele, afară de unguri, singurii cărora tot bine le merge.

La zile de grea cumpănă, vor putea însă numai ungurii să țină piept?

Dar Joi regimentul român din Oradia ascultase în liniște de sărbătoare cuvintele generalului care amintea de vitejia înaintașilor soldaților de azi. Ce ar răspunde însă generalul când i-s'ar pune întrebarea: Ei, și cu ce ne-am ales pe urma vitejiei părinților și străbunilor? Ca suntem trimiși la moarte vitejască și noi? Cum ne este însă traiul d'acasă?

Cei dela Viena să mediteze!

Invlagerea la alegerile comunale în Blaj. Ni-se scrie din Blaj: Sâmbătă în 28 Noembrie s'au ținut aici alegerile de membri ai consiliului comunal. A învins cu majoritate imponentă lista românească în frunte cu harnicul avocat Danilă Sabo. Nici un străin n'a fost ales.

Își va fi avut desigur meritul la această strălucită isbândă și odiosul atentat săvârșit contra monumentului de pe Câmpul Libertății.

Furtună în camera austriacă. În ședința de ieri a camerei austriece pe când președintele, Weiskirchner, anunța propunerile și interpelețiile, cehii radicali au improvisat scene furtivoase. Minte întregi n'a putut ajunge la cuvânt președintele, în sgomotul de ținebiși și fluierături. Contestând sgomotul se intră în dezbateroa provizoriului bugetar. Oratorul cehilor radicali, Sillingner, a declarat că deputații cehi nu vor vota provizoriul, până nu va loca starea de asediu în Praga. Protestează în contra proclamării stării de asediu. (Vii aprobări). Vorbind despre anexiune, zice că cehii nu doresc războiul. (Aprobări unanime). Mai vorbește în contra proiectului Romanek și Bielehaverk.

Ședința la început atât de furtivoasă s'a sfârșit între acordări domoale, ceea ce a însemnat mult perspectiva activității parlamentare în Austria.

Excesele din Praga.

— Dela corespondentul nostru. —

Viena, 2 Decembrie.

Înainte de serbarea cu ocazia punerii fundamentului pentru universitatea cehă s'au întrunit toată studențimea slavă, constând din cehi, sârbi, slovaci, sloveni, și croați, într'o adunare, în care au decis să boicoteze totul, ce-i german. S'a decis totodată să se demonstreze Joi pentru înființarea unei universități slovene.

După adunare s'a aranjat un mare meeting demonstrativ. În număr aproape de 1500 au plecat la universitate, de pe care au luat un steag negru galben, l'au rupt, l'au călcat în picioare și l'au sculpat.

Când au ajuns la locul, unde eră să se aranjeze o serbare cu ocazia punerii fundamentului pentru universitatea cehă, au aflat locul ocupat de jandarmi. Studenții au făcut un asalt, au rupt cordonul de jandarmi și au pătruns la locul fundamentului, care eră decorat cu steaguri diferite, au rupt și de aici ghiarianda cu steagul austriac, au călcat-o, și-au sculpat-o apoi, au rupt cărămizile dela fundament și le-au aruncat. Când au încercat jandarmii să-i opriască, s'a lucins o luptă grozavă între ei și studenții. Jandarmii au căpătat ajutor și au amenințat, că vor uza de arme, dacă nu se vor retrage studenții. O deputație din ei a plecat la rectorul Heyrowsky. Profesorul Masaryk, care a sosit la fața locului, a desaprobat finuta studenților. Deputatul german Wolf a fost atacat de către mulțime și a trebuit să se retragă în casina germană.

După amiazi s'au adunat vre-o 20,000 de cehi pe Graben. Poliția nu mai eră în stare să domolisască mulțimea și a cerut ajutorul miliției. O escadroană de dragoni a făcut un asalt asupra mulțimei, și a fost bombardată cu pietrii, încât au băgat o spaimă în cai. Atunci s'a dat semnalul de alarmă și dragonii au făcut o goană sălbatică în mulțime. Vre-o 15 inși au fost călcați în picioare. Mulțimea s'a retras și a făcut baricade în stratele laterale împiedecând prin sârme, pietre și bârne marșul dragonilor. S'a încins o luptă în toată forma. Cavaleria, fiind neputincioasă față de mulțime, a cerut ajutorul unui batalion de infanterie, care a sosit la moment. În linie descinsă au făcut apoi un asalt asupra mulțimei și abia acum li-a succedat să o împrăștie. Praga e prefăcută într'un lagăr militar.

Între poliție și mulțime s'a dat o luptă pe podgoriile regale (Weinberge), la care s'a împușcat din revolvere.

O mulțime — poliști și demonstrați — au fost greu răniți.

Cea mai sălbatică luptă a fost pe piața lui Tgl. Când a făcut poliția cu ajutorul jandarmilor asalt asupra mulțimei, aceasta a împușcat, iară miliția a răspuns cu o salvă. Vre-o 15 greu răniți au fost transportați de aci prin spitaturi.

Atât nemții cât și cehii din Praga cer să fie primiți cât de grabă în audiență.

Deputații cehi declină dela sine orice responsabilitate pentru evenimentele din Praga.

Din Galizia au plecat 300 de jandarmi la Praga.

Demonstrații în Brünn și Olmütz.

Cu ocazia iluminății și serbărilor jubilaro au făcut cehii ieri seara demonstrații în Brünn și Olmütz în contra nemților. Au provenit mai multe ciocniri. Mai mulți demonstrați au fost arestați.

Luptele între cehi și nemți.

Advocatul din Praga Heller a înaintat judecătoriei districtuale din Eger o pără în limba cehă, care în urma deciziunii instanței superioare a fost admisă. Când a cercat conștientul lui, care a fost trimis încolo, să piederze în limba cehă, a fost oprit de judecător cu motivarea, că limba cehă nu-i uzitată la judecătoria din Eger.

Starea de asediu — proclamată.

În urma exceselor din zilele ultime a întreprins guvernul pașul cel mai extrem pentru salvarea ordinii: a proclamat starea de asediu. Azi eră să se pună pe tra fundamentală pentru universitatea germană din Praga, când le sosește tuturor participanților vestea sguduitoare că s'a proclamat starea de asediu și s'au oprit toate festivitățile proiectate cu ocazia aceasta.

Profesorii germani erau adunați la serviciul divin, cu care eră să se inaugureze serbarea, când sosește un funcționar polițienesc și le aduce știre, ca festivitatea e interzisă. Toate adunările sunt oprite. Studenții germani erau adunați în alumneul german, de unde erau să plece în corpore la locul serbării, când vine delegatul poliției și-i înștiințează, că s'a oprit serbarea. Acolo se aflau deja delegații autorităților academice, cari în urma provocării funcționarului poliției au trebuit să se depărteze.

Cu toate acestea s'au fost adunat o mulțime de oameni pe Graben, față de care poliția eră neputincioasă. În podgoriile regale au avut studenții cehi un nou afront sângeros cu poliția și jandarmieria. În parcul Rieger s'a dat o luptă în toată forma.

Purtarea insignilor e oprită. Căleul din a plecat la Praga.

Efectele stării de asediu.

Se anunță din Praga că dela proclamarea stării de asediu în oraș și în provincie s'au liniștit spiritele. Ziarul „Hlas Narodna“ are informația că deja Luni se va ridica starea de asediu. Partarea culorilor și simbolurilor naționale va fi însă și pe mai departe oprită.

Joi au fost manifestații în orașele Pardubitz, Pilsen, Podiebrad și Raudnitz. Poliția a împrăștiat pe manifestați. S'au efectuit mai multe arestări.

O telegramă din Berlin anunță, că guvernul Germaniei va face demersuri pe lângă guvernul Austriei pentru a li-se da satisfacție germanilor din Praga. Duminică se va organiza un mare meeting de protestare la Berlin.

Din România.

Palatul Camerei. Noul palat al camerei — scrie „Conservatorul“ nu va putea fi gata, pentru data de 22 Noembrie, care a fost fixată de guvern antreprenorului clădirii.

Na vorbim de lucrările de din afară, cari nu vor putea fi terminate decât în primăvara viitoare.

Chiar în interiorul său însă, palatul are nevoie încă de multe pregătiri și amenajamente, pentru a putea fi în stare să-și primească oaspeții.

Așa de pildă, sala de ședințe, care — în trecut fie zis — este foarte cochetă și face onoare atât arhitectului cât și antreprenorului clădirii, nu va putea fi definitiv gata, decât de abia într'o săptămână.

Acum se așează, e drept, covoarele, cari vor acoperi parchetul galeriei din jurul rotondei adunării. Caloriferele sau „calomferele“, cum ne spun ei ieri un lucrător, au fost de asemenea instalate și funcționează. Nu a fost însă așezată electricitatea și această operațiune este dintre cele mai migăloase și mai delicate.

Părerea noastră este că palatul, care fi va într'adevăr o podoabă a capitalei, nu va putea fi gata la termenul fixat, cu toate silințele ce-și dau antreprenorul și conducătorii construcției. E o aglomerație de lucrări care cere timp și camera va fi nevoită să mai vagabondeze, până când va putea să-și înceapă în mod regulat ședințele.

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“.

Cronică literară.

Vreau să spun câteva cuvinte despre felul cum se face, astăzi, informația literară la ziarele dela noi, — fără să găsesc însă că la cele din România ar fi mai bine. Dimpotrivă: la gazetele din țară se face numai critică — informație și literatură de partid. Fiecare tabără cu scriitorii noștri.

Firește, la noi nu poate fi vorba de împrejurarea aceasta, fiind toți numai români, fără calificativul „liberal“ sau „conservator“, — poate să facem așa vr'o glumă cu scriitorii „moderați“, cum ar fi de-o pildă dnii E. Sabo și I. Minea. La noi sunt numai ziaristi cari fac și informația critică. Gazetele noastre prea sărace, nu pot plăti un cronicar literar, care să îngrijască de foileton, și să știe alege, eventual reproduce din reviste și cărți, numai lucruri bune, după un plan limpede și sănătos, sau măcar dupărumusele, fără a lua în seamă alte considerente. Iar astăzi e mai mare lipsa de o informație sigură și cinstită decât oricând, fiindcă pe urma puternicei mișcări literare de acum câțiva ani, se cer o mulțime de cărți, și apar mereu, și se încep biblioteci nouă, cu tendințe negustorești.

Ce fac, de obicei, gazetele noastre în fața acestei probleme? Cum cred ele că își împlinesc mai bine datoria față de cititor? Fără a considera cazurile în cari operele se înregistrează fără nici o apreciere — datorie impusă de prețirea cărții, — găsim două proceduri mai distincte.

Unul e acela al reproducerii sfârșitoarelor fraze de recomandare, cari însoțesc aproape totdeauna o carte. Mai ales când e vorba de bibliotecii populare. Un prieten al autorului, — dacă e vorba de o traducere, însuși traducătorul, — scrie pe scurt, cu laude multe și cu indicarea librăriei editoare și a prețului, despre volumul nou. Aprecierea aceasta se trimite sau separat, pe o față de hârtie, cu fiecare exemplar, — nu vă vin în minte șirele ce întovărășesc anunțarea apariției fiecărui număr din „Biblioteca pentru toți“ a lui Leon Alcalay? — sau se ține în catalogul librăriei, cum face institutul „Minerva“. Iar în ziarele noastre se editează de nou, — poate mai mult pentru a umple o jumătate de coloană, decât cu gândul la stricăciunea morală și estetică pe care o poate face noua lucrare, — de atâtea ori aruncată la o parte cu foile netăiate! Tibnit procedeu vrednic de osândă, pentru că arată inconștiență sau nepăsare.

Celalalt fel de a lămurii lumea cetitoare asupra valorii operelor ce apar zilnic, este mai aproape

de cerințele pe cari le-am amintit mai sus, — dar se întâmplă să fie făcut de oameni nepriepuți, și atunci, pe lângă că e vătămător, mai are și note caraghioase. Voiu arată numai un caz special, care va dovedi și necompetența celui ce a scris rubrica literară din ziarul acela pentru popor, și inconsecvența părerilor apuse cu liniștea și siguranța de oracol delphic. E vorba de „Gazeta de Duminică“.

Începe să apară biblioteca de 30 de bani a „Minervei“ din București, cu „Duduia Margareta“ de Sadoveanu, cu „Guvernatorul“ lui Andreiș tradus de Sandu Aldea și cu alte lucrări bine alese. Cronicarul „Gazetei de Duminică“ se suflă și vorbește — mă rog — de activitatea literară al cărei îndemn îl găsește la casarul tipografei (pe când lungă povestire a domnului Sadoveanu se publicase mai înainte în „Viața românească“ din Iași). „Constată necesitatea înființării unor astfel de mijloace culturale, laudă chiar și institutul Minerva, știut de rău mai înainte ca câteva săptămâni, și reproduce catalogul celorlalte biblioteci de popularizare...“ Apoi, fiind vorba de Sadoveanu și Sandu Aldea, același cronicar spune de profanatori ai imbiei literare (și când te gândești că, poate, stăm de vorbă cu autorul „Conferințelor teosofice“ îi dai dreptate). Și înscăirea aceea de vorbe se mântuie cu o strajnică dojană

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Deposît de parfumerii, instrumente medicale, materii de bandagiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gamă (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; cizuri, licozuri, compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ut.

Din cameră.

Lupta deputaților noștri în Cameră decurge tot mai bărbătească, mai intensivă. Ziua întregă ei participă la debateri și îi silesc formal pe miniștrii să se ocupe cu doleanțele noastre.

Trebuie să relevăm îndeosebi activitatea părintelui *Vasile Lucaciu*, care merge crescând în energie. În ședința de ieri părintele *Lucaciu* a formulat un vechiu desiderat al programelor noastre naționale, *cerând universitate românească*.

Au luat de altfel parte la debateri dd. *Vasile Lucaciu, Iuliu Maniu, Aurel Vlad și Stefan C. Pop*.

Dl Stefan C. Pop a adus în discuție sentința draconică de destuire a învățătorului *Dumitru Popovici* din Cuvin. A vorbit apoi despre persecuțiunea culturii românești, arătând că reprezentațiunile teatrale sunt oprite între români.

Răspunzând ministrul *Apponyi* promite că va reveni asupra cazului lui *Popovici*, de care nu-și aduce aminte și spune că el niciodată n'a executat în mod agravant dispozițiile comisiilor administrative, cum, zice, afirmativ, s'ar fi întâmplat în cazul lui *Popovici*. În ce privește însă acuza cu reprezentațiunile teatrale ministrul a rămas dator cu răspunsul.

Se discută budgetul ministrului de culte și instrucțiune publică. Vorbesc *Markos, Viza Modocsányi și Ballagi*, toți atacând școalele românești și cerând guvernului o politică și mai șovinistă în instrucțiune.

Urmează *Dr. V. Lucaciu*. Arată tendințele budgetului. Accentuează principiul clasic, că națiunile nu se pot desvoltă decât în limba lor. Ungurii adoptează acest principiu când e vorba de națiunea lor, dar față de celelalte națiuni îl desconsideră.

Baloghy: Ei, dar românii din Ungaria nu formează națiune!

V. Lucaciu: Sistemul de stat de azi introduce principii antireligioase în școalele populare. Librăria *Lampel* editează cărți, în

făcută acestor doi nuvelisti și cu un sfat librăriei editoare să aleagă mai bine materialul pentru bibliotecă.

Dar încă, apare și biblioteca *Soceo*, și biblioteca *Nițeanu*, — oră a lui *Alcalay*. Cronica zilnică de praznic se ocupă de necesitatea înființării unor astfel de mijloace culturale, și laudând felul cum se fac, înșiră iarăși — ce credeți? — catalogul cărților din biblioteca de 30 de bani a „*Minervei*”, alături cu altele. Mi se pare că e de prisos să mai insist asupra ridicolului din cazul acesta și să scot din el încheieri. Căci se vede cât stăm de jos, în privința aceasta.

Este, evident, o cădere față de trecutul apropiat. Chiar în „*Gazeta de Daminecă*”, ce conștințioase dări de seamă apăreau acum vre o trei-patru ani! Și în alte foi, cari azi nu aduc aproape nimic în direcția aceasta, puteam celi adeseori informații bine sorise și sigure. O singură îmbunătățire — un început — pare a se remarca în subsolul ziarelor dela noi — *Tara noastră* — o consider drept ceence se și dă: *revistă politică și culturală*, — sunt traduceri, mai ales din italienește, ale „*Tribunei*”, și povestirile domnului *M. Gașpar* (în „*Drapelul*”), care poate să devină scriitor, — dar nu în nuvela istorică. Constatarea aceasta însă nu ne mai ține de cadrele cronice ale acesteia. *Gh. Curpen.*

cari nemurirea sufletului e luată în batjocură și au tendențe antireligioase vădite. În școalele populare e în contra naturii să se facă deosebiri de naționalitate.

Ședința se ridică până la orele 4 după amiază.

V. Lucaciu, continuând, arată că guvernul a violat dispozițiunile pozitive ale legii de instrucțiune. Legea dispune, ca statul să ridice astfel de așezăminte școlare, unde tinerii tuturor naționalităților să primească instrucțiunea, până la gradul cel mai înalt, în limba lor; guvernul însă prin dispozițiuni retrograde violează legea evoluțiunii firești. În loc să ridice licee românești, școale de specialitate românești și universitate românească (Desaprobări șgomotoase), se înființează acum iarăș 5 universități, și toate pentru rasa ungurească. (Sgomot).

Președintele: Aici nu există rasă ungurească, ci numai națiune ungurească unitară. Dacă va continua dl deputat să vorbească astfel, îi voi lua cuvântul.

V. Lucaciu: Guvernul e arbitrar și în chestiunea școalelor de stat. În comunele unde nu este școală, nu edifică școală de stat, pe când în comunele cu școală românească ridică mereu școale de stat numai ca să nimicească școala românească. Vădit, guvernul urmărește și aici ținta contopirii neamului românesc în neamul unguresc.

Ministrul *Apponyi* a dispus ca în școalele populare de stat instrucțiunea religioasă să se facă ungurește. Căcicheții români au protestat și ministrul a fost nevoit să cedeze. Dar cum vine să se ingereze ministrul în sfera de competență a forurilor bisericești autonome? Împărțirea congruei e la discreția pretorilor, cari pot declara daco-români pe toți preoții noștri cari la alegerile congregaționale nu se conformează ucazurilor lansate de autoritățile administrative. Politica șovinistă a

Vasile Goldiș. Arată multe abuzuri comise de factorii administrației față de școalele noastre populare și față de învățătorii români. Comisia administrativă respinge petițiile învățătorilor noștri când așteptia cer ajutor dela stat, pe motiv că petițiile nu sunt instruite cu planul de instrucțiune. Ministrul însă n'a aprobat nici până azi planul de instrucțiune, — nutrind și în privința aceasta scopuri meschine. Polemizează cu vorbirea deputatului *Nagy S.* rostită alaltăieri și reduce toate învinuirile debitate de acest mameluc la valoarea lor adevărată, adică la zero.

Vorbește apoi guvernamentalul *Gyuriss*.

După el *Dr. St. C. Pop*: S'a deslănțuit dejă urgia legii lui *Apponyi*, s'a început dejă goana împotriva învățătorilor români. Povestește cazul revoltător întâmplat în Cuvin, lângă Arad, unde învățătorul *D. Popovici* a fost lipsit de postul său fiindcă a cutezat să admonieze în biserică pentru purtarea lor necuviincioasă pe niște băieți dela școala ungurească.

Din multele milioane câte se cheltuiesc pentru scopuri culturale, românii nu primesc nimic, deși și ei contribuiesc în visteria statului, din greu. Mișcarea teatrală ungurească e sprijinită anual cu 1.400.000 coroane. Au și românii un modest fond de teatru. De ce nu învrednicește guvernul acest fond de un sprijin cât de neînsemnat? Slovicii și sârbii de-asemena sunt trecuți cu vederea. Prezintă următorul proiect de rezoluțiune:

»Camera îndrumă pe dl ministru de culte și instrucțiune publică, ca să promoveze din visteria statului și mișcările teatrale ale naționalităților». (Aprobări șgomotoase pe băncile naționaliștilor).

Se ridică *Apponyi* și vorbește în numele

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRT DE GHIAȚĂ

care face
teze imedi
se folosește

Prețul

Cantit

Plecarea flăcăilor români în Bosnia.

Oradea-mare, 3 Decembrie 1908.

Este o crudă ironie în ceea-ce se petrece acum cu noi românii. Batalioane, regimente românești sunt pornite spre Bosnia și flăcăii români pleacă între suspinele și plânsetele mamelor, surorilor să-și verse sângele pentru... stindardul arhiducelui Iosif — cum spune mai alaltăieri comandantul de corp Grünzweig într'o alocuțiune ce le-a adresat.

Va să zică a sosit și vremea asta. Majestatea Sa împăratul face apel la noi. Mai ieri ne spunea prin guvernul său unguresc că românii nu li-se cuvine drept de vot pentru că nu știu scrie și ceti. În Bosnia, sunt buni, fără carte? Și apoi cum? Românii îi trimit acolo? Andrássy și Nagy Sándor nu-i excepționează din punct de vedere patriotic?

Drepturi n'avem, pentru că suntem trădători. Unde sunt deci patrioții, ca să meargă în Bosnia. Unde este legiunea lui Apponyi, Markos, Nagy György?

Ni-se strânge inima de durere la scenele ce se petrec acum prin gări. Cu ce inimă pleacă flăcăii noștri, și ce inimi lasă acasă? O nemulțămire și o amărăciune ca și care nici-odată n'a cuprins sufletul poporului nostru. De zeci de ani ține batjocura și în loc să vie o scăpare, Majestatea Sa Monarhul iscăli mai zilele trecute sentința de moarte a noastră ca popor. Batjocoriți, despoiați de drepturi, pe cari le vor căpăta bosniecii pentru cari ne batem dar ni-se refuză nouă, cu temnițele pline de luptători români, cari se deschid pentru conjurații din Bosnia pentru noi însă nu între astfel de împrejurări să mori

— Va fi mare nevoie de curajul d-voastră domnilor ofițeri. Cel mai cald sentiment al nostru de camaraderie duceți-l cu d-voastră. Mă încred în d-voastră...

Au răsunat apoi tobele și trompetele. Muzica militară întonă „Deșteaptă-te Române”... Soldații își așezară ranițele în vagoane și începură să cânte jainic: „Eu mă duc codrul rămâne”. Se mai încep odată scenele jainice de despărțire. Dar se isprăvesc și aceasta. Nu e pentru soldat dutoșia care înmeaie inima. Sunete de trompete. La vagoane copiii! Acum mai fac câte un semn prin geamuri aburii către mamele cu auzite arse. Acordurile doinei străbat melancolic din vagoane. Compania de onoare de pe peron face drepti. Muzica întonează imnul. Răsună tobele și trompetele. Compania de onoare închină steagul regimentului, generalul le face adio cu mâna. Ofițerii salută drepti cu mâna la chipiu. Trenul a plecat.

*

Transportari de trape s'au mai făcut în aceeași zi din Buda, de unde a plecat un batalion al regimentului 6, care poartă numele regelui Carol al României. Batalionul fusese concentrat în cazarma „Maria Terezia”. El este comandat de majorul Tipier. La orele 10 s'au deschis porțile cazărmei pentru ca soldații să-și ia rămas bun dela rude și prieteni. Au avut loc obișnuitele scene de înainta de plecare la războiu.

După orele 10 soldații au fost puși în rânduri, și având în frunte pe comandantul Tipier, batalionul pornește în sunetul muzicii militare spre gară, unde la orele 12 a luat trenul spre Bosnia.

Pe toate străzile batalionul este salutat de un public imens care ocupă străzile.

Pe strada Rákoczy aglomerația e atât de mare încât orice circulație a tramvaiului este întreruptă.

Din Agram se comunică că reg. 53 de infanterie a primit ordin să plece imediat la granița sârbă.

Din Cinci biserici a plecat la Bilek (Bosnia), un batalion al reg. 52.

Din Loșod au plecat ieri câte 200 de soldați din reg. 34 infanterie, spre Ragovitza.

Din Loșod au plecat ieri câte 200 de soldați din regimentele 25 și 65 de infanterie spre Dvornik și Gorozda.

Din Mișcolț a plecat un batalion complet de 1000 soldați din reg. 65 infanterie.

rațiunile Italiei în Balcani. Tittoni a cerut totuși drept concesie dela Austria retragerea trupelor ei din sangiacul Novibazar și Austria s'a învot. Prin procedura aceasta a dovedit, că nu aspiră la marea egeică. Dacă protestele opoziției ar precede din interes sincer pentru destinele patriei, să fi protestat acum 17 ani, când a consemnat Austria primadată militari din Bosnia și Herțegovina.

Deputatul Barzile polemizează cu Fusinato. Tratatul din Berlin nu l-a asigurat Austriei de loc posesia definitivă a Bosniei, ci o uparea ei a fost numai o măsură întreprinsă în favorul ordinei. Laudă ținuta contelui Robilant, a fostului ministru de externe, care a cerut cautele dela Austria, când a subscris actul, prin care s'a confirmat tripla alianță. Austro-Ungaria să se fi obligat, să cedeze Trentino, în caz că va ocupa definitiv Bosnia și Herțegovina. Trebuie sub astfel de împrejurări să întărim armata. Desbaterile se vor proumă astăzi. Tittoni eră în tot decursul sedinței consternat.

Criza orientală.

Protest împotriva fortificării trupelor din Bosnia.

Correspondentul din Paris al ziarului „Daily Telegr.” afirmă, că, după sfârșitul serbărilor jubulare, Anglia, Franța și Rusia, vor interveni prietenește, dar foarte hotărât, la Viena, împotriva pregătirilor de război ce se fac în proporții din ce în ce mai mari la frontierele de sud ale monarhiei. Contele Aerenthal nu va putea dificultă un astfel de paș al puterilor, deoarece asemenea demersuri s'au făcut, tocmai în urma dorinței lui, și la curtea din Belgrad.

Răspunsul Italiei.

Regele Victor Emmanuel va răspunde împăratului Francisc Iosif, în chestiunea anexării Bosniei, numai după sfârșitul discuției externe în cameră. Regele Italiei a întârziat intenționat cu răspunsul ca să se poată conforma voinței poporului, exprimată în discuțiile din cameră. Răspunsul deci nu va fi numai un simplu act de curtoisie, ci o revelație politică de mare însemnătate.

Negocierile cu Rusia.

Sinovjev, ministrul plenipotențiar rus la Constantinopole a declarat, că Rusia va stăruî până în sfârșit pe lângă punctul său de vedere și va privi întotdeauna anexarea Bosniei de infracțiune a tratatului de Berlin.

Atitudinea Turciei.

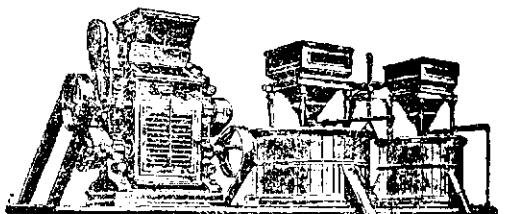
Ziarului „Times” i-se anunță din Constantinopole: Relațiile dintre Austro-Ungaria și Turcia au devenit în timpul din urmă mai puțin încordate. Cercurile oficiale speră ca peste câteva zile să se înceapă negocierile nemijlocite între Viena și Constantinopole. Bolcotearea mărfurilor austro-ungare însă nu va încetă pretutindeni, dar în unele locuri sunt semne că va fi mai puțin violentă. La Salonice hamalii se supun poruncilor oficiului vamal. La Constantinopole mai mulți ofițeri s'au declarat învoșiți a debarcă mărfurile austro-ungare.

Criza ministerială din Belgrad.

Cu toate desmințirile se confirmă știrile, că o criză ministerială în Belgrad e inevitabilă. Dacă repășeste Velimirovici, va forma probabil actualul președinte al camerei, Liubomir Ivanovici, capul partidului războinic, un cabinet. Faptul acesta ar produce desigur mari complicații internaționale.

ni de lemn, cocs
niros și pericol.
e de un cal.
e de benzină cu
iacea mai mare.
nul cel mai bun.

IANN
tră, în (Szeged)

— **Vin de deal de Ghioroc** calitate escelentă este de vânzare la dna **Cristina Secula**, Győrök, (Arad m.) cantitate dela 50 litre în sus. Butoalele sunt a se trimite tot la același adresă.

x **Prea onoraților preoți și curatori bisericești** le atragem atențiunea asupra firmei **Szabotha Sándor** din Timișoara (Belváros în fața otelului Hungaria), care există dejă de 25 de ani și unde să găsească recvizite bisericești de tot felul, de cea mai bună calitate și pe lângă cele mai ieftine prețuri.

Ultime informațiuni.

Din cameră.

— Prin telefon. —

Budapesta, 5 Decemvrie.

Se continuă discuția bugetară.

Întăiul orator e **Vasile Goldiș**: Vorbește despre răspândirea tot mai îngrijitoare a patimei beției. Cetește în privința asta o statistică. Urgentează măsuri mai energice pentru stavilirea acestui viciu dezastruos. Suma de 1000 cor. cât se prevede în buget e insuficientă, guvernul să-și aplice întreg aparatul puterii sale și pe acest teren umanitar. Prezintă mai multe propuneri salutare.

Halász L. Se plânge că în corpul diplomatic elementul unguresc dispăre față de cel austriac. Pretulindeni se numesc numai austriaci și astfel interesele Ungariei suferă mult în politica externă. Guvernul a promis mai de mult ridicarea unui institut academic, pentru educația diplomatică. În acest institut să se dea cunoștinți temeinice și vaste tinerilor cari se pregătesc pe cariera diplomatică. E timpul suprem ca și în Ungaria să se înființeze academia consulară. Cere să se hotărască prin lege independența absolută a profesorilor universitari.

Vorbesc apoi deputații **Thaly** și **Ballagi**. Acest din urmă cere edificarea unui nou palat pentru biblioteca universității.

Răspunde **Apponyi**. Promite că va prezenta în curând un proiect despre libertatea învățământului universitar și despre deplina neatarnare a profesorilor universitari. Palatul bibliotecii universitare se va edifica fără multa întâziere.

Holló: Propune înființarea unui institut astronomic. Cere să fie mai intensiv sprijiniți cei trei funcționari aplicați în ramura asta a științei. În 1910 institutul astronomic să-și înceapă deja activitatea.

În ședința de seară dl **Manlu** va interpela în chestia atentatului dela **Blaj**.

Impăratul Francisc Iosif insultat.

Petersburg, 4 Dec. »*Novoje Vremja*« publică un articol cu prilejul jubileului, plin de grave insulte la adresa lui Francisc Iosif. Nu se pot reproduce insultele acestea. În rezumat zice că de mai multe ori împăratul Francisc Iosif a răsplătit cu ingratitude urită binele ce i-a făcut Rusia.

Turino, 4 Dec. Aseară a fost mare demonstrație contra Austriei. Portretul lui Francisc Iosif a fost ars în stradă și cele mai grele insulte s'au strigat la adresa monarhului jubilanț.

Felurimi.

O profetie. O vestită ghicitoare bavareză, **Catherina Speemans**, i-a prezis împăratului Wilhelm I în anul 1824, pe când el nu era decât simplu prinț, în etate numai 32 de ani, că la 1849 va avea să reprime o revoluțiune.

Cum? o întrebă prințul Wilhelm?
Așa văz eu din cifrele anului în care suntem, zise ghicitoarea. Apoi îl invită pe prinț să scrie anul în cifrele singuraticice de desubt și să le adune:

1829

1

8

2

9

1849

— Crezi, că voiu apuca eu anul unității Germaniei noi? întrebă prințul Wilhelm. Da. Scrie anul 1849 și de desubt cifrele lui:

1849

1

8

4

9

1871

Atunci la 1871 voiu fi împărat al Germaniei exclamă Wilhelm.

Da, răspuse ghicitoarea.
Acum te rog spune-mi în ce an voiu muri. Ghicitoarea hesită la început, dar apoi invită pe prinț să scrie din nou cifrele anului 1871.

1871

1

8

7

1

1888

„Hm“ mi dai cam mulți ani. N'ata nimic de zis contra. Spunemi însă cât a ținea splendoarea imperiului? o întrebă sfios Wilhelm. Ghicitoarea de astă dată scrise ea sigură pe un pergament cifrele

1888

1

8

8

8

1913

„Așa dară steaua imperiului se va întineca la 1913, și ce va urma după aceea?
„Va veni un regim liberal“ fu răspunsul mistic al ghicitoarei.

Economie.

Agrarii și tratatele comerciale. Într'o ședință a clubului central agrar din Austria în Viena agrarii au decis să combată cu cea mai mare vehemență — eventual vor păși și la obstrucție — nu numai tratatul comercial cu Serbia, ci și cel cu România și legea de indemnizare pentru încheierea de tratate comerciale cu Bulgaria, Turcia și Argentina etc.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 3 Decemvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Orâu pe Aprilie 1908 (100 klg.)	26 16	26 18
Săcară pe Aprilie	22 18	22 10
Cucuruz pe Maiu	15 26	15 28
Ovăș pe Aprilie	17 90	17 92

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următor

Orâu nou

De Tisa — — — —	25 K.	55—26 K.	60 fr
Din comitatul Albel —	25	35—26	30
De Pesta — — — —	25	45—26	40
Hânășenesc — — — —	25	50—26	55
De Bacica — — — —	25	55—26	55
Săcară — — — —	21	35—21	55

Orzul de nutreț, cvalit. I.	16	45—16
» de cvalitatea II.	16	05—16
Ovăș de » I.	17	45—17
» » » II.	17	05—17
Cucuruz — — — —	14	06—14

BIBLIOGRAFIE.

A spărut »*Lucașfarul*« nr. 23 cu următorul sumar: Cat. Theodorian, Fie ierstații (vechile) Rotică, Strofe din cătun (poezie). I. Broș, turnă (poezie). O. C. A. Tăslăuanu, Sympionakken de Björnstjerne Björnson (trad). Sorieu, Sonet (poezie) Demetriu Marcu, (poezie) Simina Bran, Scrisoare (poezie) Sorieu, Pe drum (poezie). G. Bogdan-Duș, respondență din București (Cursurile universitare de vară dela Iași. — T. Robeanu). Mariațan, Povești în prag (poezie). Dări de seamă Petru Șpan: Biblioteca copiilor și a tinerilor. A. O. Maior: Suflete de copii. — T.: Dr. I. țiu, Vasile Fabian Bob, I. Russu, Dașcăliu. — St. Pop. Dicționar ortografic al limbii române. — Virgil Pop, Chestia unirii bisericilor. — Arthur Achleitner, Karl der Weise. Cronica Victorien Sardon. Teatrul național din Budapesta. Vandalismul din Blaj. Știri. Poșta Redacției. Poșta Adm. — Bioblografie. Investigațiuni: Pop din comuna Breasta (jud. Dolj, România) steancă la războiul de țesut Port din Rodna de pe la anul 1875. Port din Sătmar. Teatrul Victorien Sardon.

Poșta Administrației.

Aurel Pop: viciu preot Uj Moldova. Am 6 corcane ca abonament până la 1 Martie. Valeriu Russu preot Uzdi Szt. Péter. Am 14 cor. ca abonament până la 31 Decemvrie 1908.

Redactor responsabil Constantin Șan. Editor proprietar George Nicblu.

Copii șubreți

se însănătoșează repede, dacă iau Emulsione SCOTT. Ameliorarea se observă deja în prima dosă.

Emulsione SCOTT

e așa de dulce ca smântâna și în navii o iau cu plăcere și o digeră și atunci când nu poate suportă tele. E știut de toți că medicamentul mandă cu cea mai mare căldură.

Emulsione Scott

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsionei a se lua semnul marca metodului SCOTT — care este peșca.

Pentru sărbătorile apropiate rog pe dame să-mi viziteze magazinul meu de modă în care se află cele mai moderne

pălării de Paris, Budapesta și Viena

Solicitând binevoitorul concurs, cu stimă

Lázár Cz. Tamás Géza
magazin de modă de pălării
Arad, piața Andrásy 13

Dacă doriți o față frumoasă,

fragedă și încântătoare, atunci folosiți

Crema de lapte de benzoe

a lui Karpati.

de 15 ani preparată și recunoscută ca nesticăcioasă, și face să dispară atât la copii cât și la oameni mari

orice necurătenie de pe față, dejerătura și boalele de piele

Prețul 1 cor.; La comandă de 6 cor. se trimite porto-franco.

Se capătă la **Kárpáti János** (locul cist în)

farmacist în

ARAD, Boros Béni tér m. peste drum de stațiunea motorizată

Se mai capătă la drogherii și parfumerii

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907.
7 Noemvrie.

ACTIV

138785754	99015754	Reserva metalică Aur . . .	91245525
514581	39770000	" Trate Aur . . .	37300000
97465568		Argint și diverse monete . . .	
14905300		Portofoliu Român și Străin . . .	
18443753		*) Impr. contra ef. publice . . .	10775500
11999861		" " " " In cont curent . . .	16956474
15717546		Fonduri publice . . .	
3248621		Efectele fondului de rezervă . . .	
5025849		" " , amortisarea imob. și material	
10700		Imobili . . .	
72966		Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	
104957979		Cheltueli de Administrație . . .	
8025637		Deposite libere . . .	
29896165		" " & provizoria . . .	
451310280		Compturi curinți . . .	
		Compturi de valori . . .	

PASIV

12000000		Capital . . .	
23329895		Fond de rezervă . . .	
3534606		Fondul amortisării imobilelor și material . . .	
303524980		Bilete de Bancă în circulație . . .	
2077070		Profituri și pierderi . . .	
1885750		Dobânzi și beneficii diverse . . .	
		Compturi curinți . . .	
		" " " & provizoria . . .	
104957979		Deposite de retras . . .	
451310280		Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%	

1908.

7 Noemvrie. 15 Noemvrie.

127891790	128545525
409991	439130
87769642	87070829
35173015	33731974
11999914	11999914
15372463	15372463
3196121	3196121
5967772	5969362
701460	701552
668546	760308
101086284	101048734
—	—
9221641	5745922
27163757	27769844
426622396	422360658
12000000	12000000
25202197	25202197
3794654	3794654
280814350	276481670
2190642	2190642
1534269	1642761
—	—
—	—
101086284	101048734
426622396	422360658

Acții de ale „Bihorenei“

favorabile pentru depunerea capitalului capitaliștilor. Vând din cauza ocupației mele în altă direcție 37 acții de-ale »Bihorenei«, cari aduc 60/0 cu prima emisiune.

Doritorii de-a cumpără rog să se adreseze la **Hantschel Gustav, Nagyszeben.**

Nr. 33/908.

CONCURS

Pentru întregirea postului de conducătoare a asilului comunal din Rășinari (Resinár, Szebenm.) prin aceasta să publică concurs. Postul e împreună cu următoarele emolumente:

1. Salar anual 600 cor. solvibil în rate lunare anticipative din cassa alodială.
2. După un serviciu de 5 ani în comună un cvincinal de 100 cor., iar după un serviciu de 10 ani în comună un al doilea cvincinual de 100 cor.
3. Pentru ținerea unei bone sau servitoare ajutătoare, anual 240 cor.
4. Locuința în edificiul asilului.
5. Lemnele de lipsă pentru încălzit sau 100 cor. anual, din care sumă conducătoarea e silită a încălzi și localitățile de învățământ.

Rugările instruite cu diploma prescrisă în §§-ii 11 art. XV din 1891, carte de botez, atestat de moralitate și serviciu de până acuma, sunt a se înainta la Comitetul de supraveghere al asilului comunal din Rășinari până la 1 Ian. 1909 st. n.

Rășinari, 1 Dec. 1908.

Comit. de supraveghere al asilului.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alu

ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOARA - FABRIC. -

recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea nouă a clopotelor striccate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer tute, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Recomandă CLOPOTELE GĂURITE de dânsul în-cu deosebire în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai blând, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este al în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. Prețouranturi ilustrate gratis.

Restaurant.

Cassa de împrumut și păstrare »Economia« societate pe acțiuni în Cohalm (Köhalom), își esarândează restaurantul său împreună cu cafenea și situat în Cohalm sub Nr. de casă 93 pe timp de 3 ani, începând cu 1 Februarie 1909 până la 31 Decemvrie 1911.

La restaurant sunt și 2 odăi mari pentru pasageri. Apoi: curte mare cu șopron pentru care, șopron de lemne și 2 grajduri mari, ghețaria nouă betonată, o grădină mare cu popicarie și e situat la o pozițiune foarte avantajoasă. Chiria anuală este de 1600 cor. Reflectanții își vor înainta ofertele în scris, cel mult până la 20 Decemvrie 1908 la subsemnata direcțiune, de unde și până atunci se pot primi condițiunile speciale de esarândare și tot felul de informațiuni — verbal și în scris.

Direcțiunea inst. »Economia«.

BODENKREDITANSTALT în SIBIIU.

Imprumuturi hipotec, amortizaționale pe lângă condițiuni favorabile.

Scrisuri fonciare libere de dare cu 4% și 4 1/2% lombardabile la banca Austro-Ungară, admise ca cauțiuni și vadla la toate oficiile de stat, precum și ca cauțiune de căsătorie pentru oficeri. Tragerea la sorți în decurs de 40 1/2 respective 50 de ani. Rescumpărarea cupoanelor, fără nici o detragerie să efeptuește la 1 Martie și 1 Septemvrie respective la 1 Maiu și 1 Noemvrie. La scrisurile fonciare ieșite la sorți, însă rescumpărate mai târziu, să rebonifice interesele corespunzătoare dela scadență până la ziua rescumpărării.

Bonitatea scrisurilor fonciare este garantată prin valoarea aproape triplă a împrum. ipototecare; prin fondul de garanță al scrisurilor fonciare, elocat în hârtii de valoare pupllare și prin însăși întreaga avere a institutului.

Rescumpărarea cupoanelor și a scrisurilor fonciare ieșite la sorți, precum și vinderea lor cu cursul de zi, să efeptuește fără nici o proviziune prin

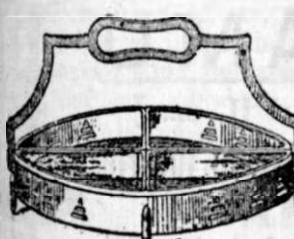
„Timișiana“ institut de credit și economii soc. pe acții în Timișoara — Temesvár.

Prospecte și informațiuni gratis și franco.

Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!
Kolozsvár, Mátyás Király-tér 9
— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —

prăvălie de obiecte de argint de China

corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare deposit permanent de tacâmuri, tave, jardiniere, cabare, coșuri și tot felul de obiecte de lux, fasonul cel mai modern. Țin mare deposit din obiectele de Bernsdorf și Szandrick, tot asemenea obiecte optice. Solicit part. on. public, Cu stimă

Feuerstein Herman
în Cluj (Kolozsvár)
Mátyás-Király-tér nrul 9.

— Prețuri solide. —
Preț-curent gratis și frec.
Comandele în provinciile se săvârșesc prompt și solid.

Atențiune!

— Pentru economi. —

ECONOMILOR! Cetiți cu atențiune următoarele și veți vedea, că nu-i de lipsă să mergeți în America, spre căutarea dolarilor; în Germania, spre căutarea marcelor; nici în Klondyke, spre căutarea aurului, căci îl aflați aici la voi acasă și anume în curțile voastre economice!

Știut este, că creșterea vitelor, cailor și a porcilor, aduce foarte mari venituri economilor. Știut este, că prețul acestora să taxeze după exteriorul lor (să plătește după cum e vita), dar puțin știu, că cum și ce trebuie făcut, ca vitele cornute, precum și porcii și caili, să fie grași, mari în oase și frumoși, căci cari știu, nu bucură spun și altora, ca să nu aibă și alții așa vite frumoase.

Spre a ajunge aceste scopuri trebuie întrebuințat

„Pravul de vite Demeter“

căci de pravul acesta să îngrășă porcii, caili și vitele cornute, cresc mai mari și devin mai osoși, capătă putere mare, capătă poftă de mâncare, și vacile dau lapte mai mult și mai bun ca de comun, — având vitele, porcii și caili totodată un preț cu mult mai mare, la care între alte împrejurări, nici când nu ar fi ajuns.

La purcei, vitei și mânzi, întrebuințând acest prav, să desvoaltă foarte repede, să întărese în oase și contribuie la desvoltarea poftii de mâncare.

Fieștecare econom bun trebuie să folosească acest prav la vitele, porcii și caili lui, căci prin folosința acestui prav, are foarte mare câștig la vânzare, fiind porcii, vitele și caili frumoși și grași.

Cultura de astăzi ne învață, ca pentru ajungerea stării bune, nu e destul numai a munci, ci munca aceea trebuie pusă în legătură cu raționalul, căci numai munca rațională ne poate aduce fericirea și îndestularea materială după lucrul nostru.

Pe lângă o muncă rațională lucrăm mai puțin, — dar cu mai mult rezultat, — decât a munci de dimineața până seara, fără de nici un sistem.

Tot așa e și la creșterea vitelor, căci aci raționalul este a ști că, cum poți ajunge ca pe un vițel sau mânz, ori purcel, în timp scurt și cu puțină hrană, să fie mai desvoltat și mai cu preț ca acela pe care trebuie mult timp a-l hrăni, și totuși nu e destul de desvoltat și gras.

Dacă tot în unul și același timp crești 2 purcei, vitei ori mânzi și pe unul îl crești cu nutreț regulat, iar pe celalalt, pe lângă nutrețul regulat dându-i și din „Hrana Demeter“. În scurt timp să va observa diferența între aceștia, deoarece acela care a căpătat din „Hrana Demeter“, va fi cu mult mai desvoltat, mai gras și mai frumos, decât acela care s'a crescut numai cu nutreț regulat. Așadar crescând aceștia cu „Hrana Demeter“ devin valoroși (mai cu preț) în cel mai scurt timp.

Raționalul creșterii vitelor deci constă întru aceea, că porcii, vitele cornute, caili și oile, trebuie hrănite cu „Pravul Demeter“, căci amestecând acesta în hrana vitelor, cresc în scurt timp de minune.

Deci în procedura aceasta să află aurul, dolarii și coroanele!

Așadar nici un econom bun să nu întârzie a cumpăra acest prav de mare folos! Cine nu-l cumpără este însuși dușmanul economiei sale.

Acest prav de mare folos să capătă în preț de 60 fileri o cutie. La comandă de 10 cutii se trimite francat. Revanzătorii capătă rabat corespunzător.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea acestuia găinile ouă mai mult ca de comun, chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Pentru moartea cloșanilor și a șoarecilor. Este prav sigur pentru stărpirea lor. Prețul 60 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii suferă mult de mâncărimea păduchilor prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și desvoltarea lor, ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-se ridica prețul, chiar pierd din valoare! De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare, căreia îi e prețul 20—40 fil. și 1 cor. Cu unsoarea aceasta e de a unge vitele și porcii. Și la oameni să întrebuințeze cu efect sigur. Are favorul să nu murdărește ca alte unsoare pentru păduchi. — Toate acestea să pot căpăta numai dela

Apotecarul N. CORNEL DEMETER

Orăștie — Szászváros, (lângă bisericile ev. ref.)

TRISKA J.
Primul depozit de pian
din tot Ardealul.
Kolozsvár (Cluj)
Sétáter utca Nr. 10
Recomandă pianurile și
pianele sale provenite din
fabricile celebre din țară și din
străinătate precum și
atelierul său de reparat
instalat din nou, în care pianu-
rile vechi și stricate să re-
pară repede, prompt și estin cu
unsoare moderne.
Pianuri cu chitil 1000.

Magazin de mașini de cusut, biciclete și mașini de vorbit.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.
Telefon 577.

O mulțime de scrisori de recunoștință. Marfa cea mai bună. Prețuri
de marfă. Plătire în rate fără ridicare de prețuri.

Mașini de cusut Singer veritabile, cu luntriță în formă de
mașini de cusut Central-Bolin. Mașini de cusut pentru pantofari cu
în stânga. Mașini de cusut Cylindrice (cu capde colibrului).

Cele mai bune biciclete și părți constituente

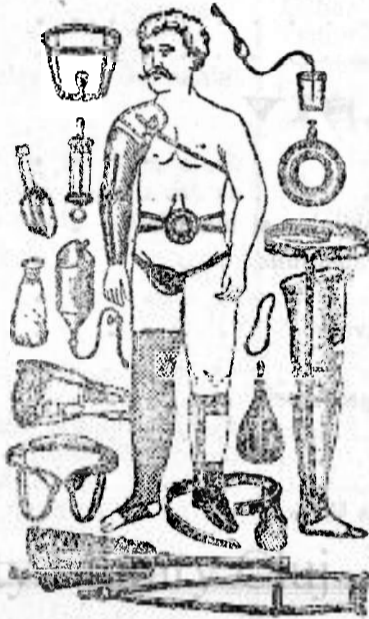
Fonografe cu 7 coroane.

Gramofone dela 18 cor. în sus

Plăci veritabile „angyal“ și „favorit“
plăci cu două fețe mare asortiment de
tece maghiare, germane, românești
sârbești. Inregistrări dela Svachim,
ruso, Melbor, Scotti, Slezak, Kurz,
gedüs, Göndör, Gyárfás etc. Corfescu,
nescu, Ștefănescu.

Suluri de fonograf «Columbia» a 1-30 cor.

Prima fabrică din Ardeal pentru in-
strumente chirurgice, pansamente, in-
strumente optice, cuțite, briciuri și ma-
șini pentru ortopedie (pentru îndrep-
tarea trupului).

Mare depozit de instrumente medicale
bandajii pentru hernie
și pentru pânțec, ochișoare veritabile
franceze, cele mai fine cuțite englezești
svedeze și de Solingen și briciuri, mașini
ortopedice marca Gillette, picioare arti-
ficiale, cordonul numit Diana și specia-
lități franțuzești.

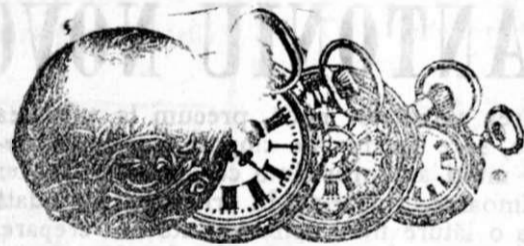
Deutsch Miksa

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 7 szám

Atellerele fabricii în strada

Petőfi numărul 2.

Preț curent gratis.

SÜSZMANN H.

ciasornicar și bijutier

Nagyszeben

Strada Urezeului 27

(Reisbergasse)

Repară multilateral pe lângă garanție tot felul de
ciasornice de buzunar, pendule și de a-
larmă. Ține în deposit cu prețuri moderate ciasor-
nice de părete, de buzunar și de alarmă,
precum și tot felul de bijuterii.

O păpușă pentru probă
numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătitorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körut 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

Vânzare en gros și en detail.